

DOSSIER DE PREMSA**PROJECTE "ART CONTEMPORANI I PERSONES EN SITUACIO DE SENSE LLAR"**
TALLER- ACCIO "FEM VISIBLE L'INVISIBLE"

El projecte **Art Contemporani i Persones situació de Sense Llar** sorgeix en el marc de l'any europeu 2010 de lluita contra la pobresa i l'exclusió social. El Centre d'art la panera i l'Àrea de lluita contra la pobresa de l'Ajuntament de Lleida van iniciar el projecte el passat mes de febrer de 2010, cercant un doble objectiu. D'una banda, l'expressió de les persones en situació de sense llar com a objectiu de canvi i desenvolupament personal mitjançant l'art i en segon lloc, fer visible la realitat de les persones en situació de sense llar a la ciutadania a partir de l'exposició fotogràfica de les seves obres, incrementant la sensibilització social i la conscienciació de la població respecte a les situacions de pobresa i exclusió social, convidant, a l'hora, a la reflexió sobre les persones que pateixen aquesta situació i que sovint resulten invisibles a la societat.

Una de les bases del projecte és la consideració que la participació de persones en risc d'exclusió social en qualsevol forma d'expressió artística afavoreix el trencament de barreres i prejudicis socials, esdevenint un vehicle d'inclusió social. L'art, en totes les seves expressions, afavoreix el desenvolupament, la creativitat, la participació social i la identificació personal i social.

Quan parlem de persones en situació de sense llar fem referència a aquelles que no poden accedir o conservar un allotjament adequat, adaptat a la seva situació personal, permanent, que proporcioni un marc estable de convivència, bé sigui per manca de recursos econòmics, bé sigui per tenir dificultats personals o socials per portar una vida autònoma, seguint un procés d'exclusió que fa que les persones, per motius diversos, es desplacin progressivament cap a fora del sistema de vincles socials i comunitaris vigent.

El nombre de persones sense llar s'ha incrementat en els darrers anys de forma notable, representant un problema social de magnitud en les grans ciutats. A la nostra ciutat les dades actuals són d'aproximadament unes 125 persones en situació de sense llar, tot i que la comptabilitat resulta complicada degut a l'alta mobilitat del col·lectiu.

La situació de viure al carrer crea un entorn particular amb molts factors estressants, configurant un grup de població heterogeni que té com a característica comuna l'exclusió social i l'extrema pobresa. La precarietat psicosocial a la qual

Ajuntament de Lleida

s'enfronta el col·lectiu de persones sense llar les fa més vulnerables i queden exposades a nombroses dificultats en la seva vida quotidiana. La solitud, la desconexió social i afectiva i l'exclusió social són algunes de les conseqüències més dures que pateixen les persones en situació de sense llar.

L'abordatge de la situació del col·lectiu de persones de persones en situació de sense llar requereix sempre d'una dimensió integral, no només orientada al seu acolliment residencial, a resoldre la seva manca d'habitatge, sinó a treballar en el procés de recuperació de l'autonomia i de reconstrucció dels vincles socials que permetin garantir-ne la inclusió. Les arts, en aquest sentit, ens proporcionen una nova forma d'intervenció, creativa, a través de la qual podem promoure el restabliment de l'autoestima, la confiança en un mateix i la pròpia dignitat.

És la preocupació per la persona, a més de per la seva situació, que ens ha portat a implantar un projecte d'art a la nostra ciutat amb aquestes persones en situació d'exclusió social.

Dins del projecte marc **Art Contemporani i Persones en situació de Sense Llar** s'inclouen una sèrie de tallers- accions organitzades en dues fases principals;

- Primera Fase: el contacte i l'adaptació de les accions planificades. La durada ha estat del març al juny de 2010. Es tracta d'establir contacte amb les persones en situació de sense llar, detectar les seves inquietuds i adaptar-les al taller- acció més adequat així com motivar la seva participació en les diferents accions.
- Segona Fase: desenvolupament dels tallers- accions planificats. En aquesta fase s'han planificat un seguit de tallers- accions. **El primer d'ells és el taller de fotografia Fem Visible l'Invisible. La durada d'aquesta primera acció ha estat del juny al setembre de 2010.**

Al taller- acció **Fem Visible l'Invisible** un total de 8 persones en situació de sense llar de la ciutat de Lleida han realitzat al llarg de l'any 2010 fotografies de forma lliure, expressant en cada una d'elles els seus sentiments, records, esperances i il·lusions, amb el suport tècnic d'un professional del món de la fotografia, del centre d'art la Panera i d'educadors de carrer que realitzen una intervenció social amb elles i que han acompanyat a les persones al llarg del projecte.

Ajuntament de Lleida

El dia 7 de setembre es va inaugurar la primera exposició en el marc de la jornada de portes obertes realitzada al centre d'art la Panera. El proper dia **15 d'octubre, en el marc del Solidàrium**, es realitzarà la inauguració de l'exposició a la UdL, amb una visita guiada en la que participaran les persones que han realitzat les obres, i seguidament es podrà assistir a la conferència "La invisibilitat de les persones en situació de sense llar avui: reptes i realitats" a càrrec del Dr. Pedro Cabrera, professor de Sociologia de la Universitat Pontifícia de Comillas.

Per tal de poder mostrar a la ciutadania el projecte, està previst que l'exposició sigui itinerant, essent exposada en diferents espais i equipaments de la ciutat

Tanmateix, al llarg de l'any 2010 seguint els objectius de sensibilització i visibilització s'oferirà, a partir del gener de 2011 als centres educatius de la ciutat de Lleida, la possibilitat de comptar amb l'exposició itinerant i la participació de persones en situació de sense llar i de professionals en el treball de sensibilització amb l'alumnat.

L'objectiu final projecte **Art Contemporani i Persones en situació de Sense Llar** és arribar a consolidar-se i aconseguir la participació de més persones que es troben en aquesta situació, generant nous vincles socials i formes de creixement personal que fomentin l'autonomia i la dignitat de les persones en situació d'exclusió social.

EL PROJECTE (En procés de realització)

La idea d'aquest taller és la realització d'una publicació amb les experiències dels sense llar i el seu context com a protagonista, per tal de què esdevingui un canal d'expressió de les seves inquietuds. A partir d'un llenguatge i format similar a les revistes, i amb una maquetació i pautes definides prèviament, els participants podran construir a partir de les seves aportacions, temes, anuncis i imatges que vulguin que apareguin. El taller constarà de diferents etapes de les quals ja s'ha realitzat la primera, que s'ha anomenat **FOTOGRAFIES**.

FOTOGRAFIES. Maig – Juliol de 2010

L'objectiu d'aquesta primera fase, realitzada durant els mesos de maig, juny i juliol de 2010 ha estat una aproximació al col·lectiu, per establir un contacte amb les persones sense sostre, detectar les seves inquietuds, i així poder dissenyar els "tallers-accions" més adequats i realitzar el treball de motivació per a la seva participació.

Els participants han realitzat fotografies, a partir de quatre punts que es van establir com a forma de guió, per a qui ho volgués seguir:

1.- Autoretrat / 2.- Retrat d'una persona estimada / 3.- Un lloc / 4.- Un objecte

1 - **Autoretrat.** Com t'agradaria sortir? quina imatge vols donar? En quin context et vols fotografiar (amb una vista de fons, dins el llit, assentat, amb algú agafat)? En quin estat, rient, trist, seriós, gesticulant...? Si no vols que se't vegi la cara et pots fotografiar d'esquenes, tapant-te la cara, algun detall del teu cos... o bé pots fotografiar una altra cosa que et representi. (un espai, un objecte, un anunci...)

*Este es mi problema aquí. Es el papel que me impide trabajar aquí.
Yo puedo trabajar pero no tengo derecho. Saïd*

2 - **Retrat d'una persona estimada o company.** En aquest exercici d'identificació d'algú estimat mirarem d'aconseguir una imatge el més clara possible. Buscarem un fons pla i l'enquadrarem del melic en amunt.

Con los del piso nos llevamos muy bien y nos ayudamos entre nosotros / Francisco

3 - **Fotografia un lloc** que sigui important per a tu.

Soy judío, es por eso que me fijo en la parte judía de la ciudad. Climent

Ajuntament de Lleida

4 - Tens algun **objecte de valor sentimental**, que consideris important per tu?
Ens el pots fotografiar.

Esta imagen me recuerda la virgen de Fátima. Y además estoy aficionado a los santos. Francisco R.

Aquest ha estat el **primer pas per a la realització d'una publicació** que servirà com a canal d'expressió per a les persones sense llar, que per la seva situació, no troben vies de visibilitat cap a la resta de la societat.

En l'edició de la publicació, la fotografia tindrà un paper important, però dibuixos, frases, texts breus, o fins i tot alguna entrevista també pot tenir el seu lloc en la revista. Degut al caràcter visual que li volem donar, el seu disseny formal i la manera de presentar els temes, són part fonamental per elaborar un producte atractiu.

Este gato es igual de superviviente. Ha vivido aquí i allí. Ha vivido como todos. Mohammed

ACCIONS AMB LA NATURALES (primavera 2011)

Andy Goldsworthy,
"Còdols. ratllats i trencats"

Degut a l'entorn degradat i marginal amb el què es troben quotidianament es proposa al grup participant fer una excursió de 2 dies a un entorn natural de muntanya per a la realització de petites accions, de forma individual o conjunta, a la manera dels artistes del Land Art., com pot ser l'exemple de les intervencions amb elements naturals de l'artista Andy Goldsworthy.

El contacte amb la natura ja esdevé estimulador i alliberador pels participants: noves olors, vistes i sensacions que de ben segur fa temps que no gaudeixen, els ajudarà a trencar amb la seves rutines i els ajudarà en el seu benestar.

La sola interacció dels assistents amb la naturalesa ja pot constituir una acció pròpiament per l'excepcionalitat de la situació. Si en un segon nivell s'aconsegueix desenvolupar les accions esmentades el resultat de l'experiència esdevindrà d'un gran valor per la implicació que hauran tingut els participants i tot el que això comporta, no es valorarà tant els resultats artístics, com el procés i l'experiència emocional.

Tant la manera de relacionar-se amb la naturalesa com les accions realitzades seran documentades per un fotògraf professional per tal de donar visibilitat a les diferents intervencions. El document obtingut serà el què ajudarà a donar visibilitat a aquest segon taller.

Aquesta activitat pot reportar un seguit d'estímuls concrets més enllà dels objectius generals com ara:

- Els desconnecta del seu entorn habitual per uns dies.
- Es trobaran davant d'un entorn bell que els pot fer sentir.
- El contacte amb la natura actua de manera terapèutica estimulador-los a la participació.
- Pels vinguts de fora es una oportunitat per conèixer una mica més el país.

Edgar dos Santos

Nascut a Lleida el 1973, és llicenciat en Belles Arts en la especialitat d' Imatge per la Universitat de Barcelona. Durant aquest temps s'interessa pel reportatge gràfic i compagina els seus estudis amb la feina de fotògraf al diari Segre.

Realitza alguns reportatges com a *Free-Lance* fins que l'any 1997 coofundà l'Agència de Reportatges Zoom, on exerceix les funcions de fotògraf i cap de fotografia, publicant els seus treballs en diferents mitjans d'àmbit nacional.

Al 2000 deixa Zoom, tot i que continuarà col·laborant de forma puntual, per dedicar-se a la docència de la fotografia artística a l'escola d'Art de Lleida i impartir tallers de fotografia documental, artística i digital.

Actualment està implicat en varis projectes artístics personals (podeu veure més detalls a la web: edgardossantos.com) i col·lectius: -Coordinador d'escoles al *Festival de Fotografia Emergent* Lleida 2010 www.emergent-lleida.org; - Col·laborador al *Festinoval*, festival d'artistes emergents, www.festinoval.org. Dissenya projectes educatius vinculats a l'art: - Disseny educatiu per la exposició itinerant *Talent Latent*". Exerceix de fotògraf i continua vinculat a la docència donant classes de fotografia.

Perfil artístic: Els seus projectes personals reflexionen sobre la delicada relació entre l'home, el seu entorn i la natura: el diàleg que s'estableix entre els dos móns, la transformació de l'entorn, el distanciament de la natura i la representació del paisatge... Utilitzant preferentment la fotografia com a mitjà, alterna la elaboració de *posades en escena* temporals amb plantejaments d'estil més documental.